

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/8/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217214762
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2217214762.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubice Spálová a sudkýň: JUDr. Martina Valentová a Mgr. Lucia Mizerová, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: 1. T. P., nar. X.XX.XXXX, dieťa rodičov - matky: O. P., nar. XX.X.XXXX, adresa W. - F., zastúpenej splnomocnencom: Consilior Iuris, s.r.o., so sídlom Bratislava, Miletičova 23, a otca: Q. P., nar. XX.X.XXXX, adresa C. H., O., P. XXX/X, 2. G. P., nar. X.XX.XXXX, dieťa tej istej matky a otca neuvedeného, obe maloleté deti v konaní zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v T. X., v konaní o zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky: Q. X., nar. X.XX.XXXX, adresa E., E. X. XXX, zastúpenej advokátom: JUDr. Peter Schmidl, so sídlom Malacky, Záhorácka 11/A, o návrhu navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Dunajská Streda, č.k. 5P/66/2017-237, zo dňa 21.12.2018, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie návrh navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

2. Rozhodnutie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 329 ods. 1, § 366, § 367 ods. 1, 2, 3 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z. - ďalej len CSP), ako i § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP).

3. Súd prvej inštancie sa oboznámil s obsahom návrhu navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, ako aj s obsahom spisu a dospel k jednoznačnému záveru, že navrhovateľka dostatočne neosvedčila neodkladnosť a naliehavosť navrhovaného neodkladného opatrenia, ktoré by vyžadovalo okamžitý zásah súdu. Nebol nijako osvedčený dôvod na rozhodnutie o dočasnom odovzdaní maloletých do náhradnej starostlivosti navrhovateľky neodkladným opatrením pred konečným rozhodnutím súdu. Nebola preukázaná ani potrebná predbežná ochrana, ani odôvodnená bezprostredne hroziaca ujma maloletým deťom, či potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania vo vzťahu k maloletým pre nebezpečenstvo ujmy vo vývine detí. Navrhovateľka ničím neosvedčila, že by starostlivosť matky o maloleté deti mala také nedostatky, ktoré by odôvodňovali bezodkladnú ingerenciu súdu. Bez dôkladného posúdenia a porovnania pomerov na strane matky a navrhovateľky, a predovšetkým posúdenia návrhu s prihliadnutím na najlepší záujem maloletých, rozhodnúť neodkladným opatrením nie je možné. Záver súdu o potrebe zverenia maloletých do náhradnej starostlivosti navrhovateľke, by bol bez náležitého vyhodnotenia všetkých v konaní vykonaných dôkazov predčasný.

4. Súd prvej inštancie lustráciou v súdnom manažmente zistil, že matka maloletých detí dňom 16.02.2018 podala návrh na výkon rozhodnutia Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 11P/57/2008 zo dňa 26.09.2016 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 24CoP/46/2017 zo dňa 21.06.2017, ktorým súd výrokom I. zveril maloletú T. P. a maloletého G. P. do osobnej starostlivosti matky,

ktorá je oprávnená a povinná maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach. Súd uznesením č. k. 5Em/1/2018-73 zo dňa 17.10.2018 nariadil výkon rozhodnutia v časti zverenia maloletých do osobnej starostlivosti matky. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 9.11.2018. Zo súdneho spisu 5Em/1/2018 bolo taktiež zistené, že právoplatné rozhodnutie nie je p. X. rešpektované, ktorá maloleté deti matke neodovzdala, ani jej neumožnila styk s maloletými a preukázateľne si ani neplní povinnosť viesť deti k tomu, aby sa vzťahy k matke zlepšovali. Súd skonštatoval, že tvrdenie navrhovateľky, že matka sa o maloleté deti nezaujíma, sa nezakladá na pravde, nakoľko práve z jej strany bolo iniciovaný súdny výkon rozhodnutia, aby maloleté deti jej boli odovzdané.

5. S poukazom na uvedené skutočnosti súd prvej inštancie návrh navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Súd poznamenal, že Krajským súdom v Trnave v rozhodnutí č. k. 26CoP/24/2018-98 v odseku č. 9 ako aj 11 bolo zdôraznené, že v prerokúvanej veci nejde o prípad rozhodovania o výkone rodičovských práv a povinností podľa § 36 Zákona o rodine, keďže podstatou sporu nie je spor medzi rodičmi, ale medzi matkou a navrhovateľkou ako osobou, ktorá k nim nemá žiaden právne relevantný príbuzenský vzťah. Ako uviedol už tunajší súd v rozsudku č. k. 24CoP 46/2017-757, navrhovateľka sa v podstate domáha zverenia týchto detí do náhradnej osobnej starostlivosti v zmysle § 44 ods. 3 písm. a) Zákona o rodine. Toto opatrenie je však prípustné len za predpokladu, že rodičia (v prerokúvanej veci prakticky len matka) osobnú starostlivosť nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Takéto rozhodnutie si však vyžaduje podrobnejšie skúmanie vzťahov matky k maloletým, ako aj spôsobu, akým zabezpečuje osobnú starostlivosť o nich. Na tento účel treba vykonať dokazovanie, čo je zmyslom konania vo veci samej začatého návrhom navrhovateľky na zverenie maloletých. Skutočnosti uvádzané navrhovateľkou v návrhu a v odvolaní sú nepochybne relevantné pre rozhodnutie vo veci samej, nepostačujú však pre okamžitý zásah súdu formou nariadenia neodkladného opatrenia. Podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy SR je totiž starostlivosť o deti a ich výchova právom rodičov. Štát je oprávnený zasahovať do tohto práva len vo výnimočných prípadoch, keď si to vyžaduje záujem dieťaťa. Nemožno zabúdať, že rozsudkom č. k. 24CoP 46/2017-758 (ods. 48) boli maloletí matke zverení akoby „podmienečne“, teda za predpokladu, že matka bude pripravená sa o nich riadne starať a tomu prispôbiť aj svoj život. Súd teda bude musieť v konaní vo veci samej dôsledne skúmať, do akej miery matka tú povinnosť splnila, a to aj s ohľadom na skutočnosti uvádzané v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

6. Proti tomuto uzneseniu v celom jeho rozsahu podala prostredníctvom svojho advokáta odvolanie navrhovateľka, pričom ako dôvody označila, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, že sú tu ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo útoku, ktoré neboli uplatnené, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, aj že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolateľka považuje uznesenie za vecne nesprávne. Na začiatku argumentácie uviedla, že vo veci podala kvalifikovaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý podrobne odôvodnila konkrétnymi dôkazmi. Napriek tomu, že v rozhodnutí Krajského súdu v Trnave č.k. 26CoP/24/2018-98, zo dňa 29.5.2018 sa písalo o potrebe riešenia a dokazovania skutočných realít, vo veci do dňa podania ďalšieho návrhu 20.12.2018, súd vo veci opätovne nič neurobil, iba zamietol návrh na neodkladné opatrenie, čo považuje za formálny úkon ktorý dehonestuje princíp rozhodovania so znalosťou veci, pretože uznesenie, hoci má 5 strán, nerieši a nevyvracia ani jeden dôkaz ponúknutý navrhovateľkou, v podstate iba formálne poukazuje na predchádzajúce rozhodnutia, pričom skutkový stav ktorý osvedčila a opísala navrhovateľka, ktorý je v rozpore so záujmami detí, obhajuje. Súd neurobil ani úkon, ktorý by osvedčil alebo vyvrátil tvrdenie navrhovateľky, že biologická matka detí nemá legálne trvalé bydlisko, ktoré by mohli užívať aj deti. Vzhľadom na to žiada napadnuté rozhodnutie ako absolútne nezákonné zrušiť a vec prideliť na konanie inému súdu. Vo veci zaujatosti rozhodujúcej sudkyne ako i celého súdu OS DS za ďalší dôvod považuje, že v inom konaní tento súd obratom po vydaní rozhodnutia uložil navrhovateľke pokutu 400 eur, za to, že údajne odmietla splniť rozhodnutie OS DS o vydaní maloletých detí biologickej matke, pričom okolnosti riadne neskúmal. Odvolateľka má za to, že OS DS v osobách dosiaľ konajúcich sudcov nemá záujem o skutočné zistenie reálneho stavu, ako to vyplýva z priebehu doterajších konaní, kde jednoznačne neboli vykonané ani len základné úkony, ktoré navrhovali a ktoré by osvedčili reálne možnosti matky k prevzatíu a výchove detí.

7. V zmysle ust. § 329 ods. 1 CSP, odvolací súd doručil opatrovníkovi deti ako aj matke a otcovi návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, uznesenie prvoinštančného súdu, ktorým bol návrh na nariadenie

neodkladného opatrenia zamietnutý ako aj odvolanie navrhovateľky a umožnil im vyjadriť sa k nemu v lehote 3 dní od doručenia a to vzhľadom na to, že o predmetnom neodkladnom opatrení musel rozhodnúť v lehote 7 dní. Do rozhodnutia odvolacieho súdu písomné vyjadrenie účastníkov do spisu doložené nebolo.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (zák. č. 161/2015 Z.z. § 34 Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, - navrhovateľkou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), d), f), g), h) CSP v spojení s § 62 ods. 1 zák. č. 162/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku - ďalej len CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre potvrdenie napadnutého uznesenia podľa § 387 CSP.

9. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s prihliadnutím na skutočnosti osvedčené obsahom spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i argumenty navrhovateľky predstreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky a dané skutkové okolnosti odôvodňujúce nariadiť neodkladné opatrenie v zmysle návrhu navrhovateľky na odovzdanie maloletých detí do jej náhradnej osobnej starostlivosti.

10. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 324 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie (ods. 1). Na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný okresný súd (ods. 2). Neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením (ods. 3).

12. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. V ods. 2 pod písm. a) až h) zákon iba demonštratívne vymenúva možné obsahy neodkladných opatrení. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia za podmienok ustanovených osobitným predpisom môže súd nariadiť kontrolu dodržiavania neodkladným opatrením nariadenej povinnosti technickými prostriedkami.

13. Podľa § 328 ods. 1 CSP ak súd nepostupoval podľa § 327 (teda neodmietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neobsahujúci predpísané náležitosti, alebo ako nezrozumiteľný alebo neurčitý), nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne. Podľa ods. 2 o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý spĺňa náležitosti podľa § 326. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e) rozhodne súd do 24 hodín od doručenia návrhu. Podľa ods. 3 uznesenie, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je súd povinný písomne vyhotoviť a odoslať.

14. V zmysle § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Podľa ods. 2 pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

15. V zmysle § 330 ods. 1 CSP súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas. Podľa ods. 2 ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

16. V zmysle § 331 ods. 1 CSP návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručí súd ostatným účastníkom až spolu s uznesením, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené. Ak bol návrh na jeho nariadenie odmietnutý alebo zamietnutý, uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa súd ostatným stranám nedoručuje; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo neodkladné opatrenie nariadené. Podľa ods. 2 uznesenie o neodkladnom opatrení súd odošle najneskôr do troch dní od jeho vyhotovenia.

17. Podľa § 332 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

18. Podľa § 333 CSP neodkladné opatrenie zanikne, ak uplynul čas, na ktorý bolo nariadené a podľa § 334 CSP súd na návrh neodkladné opatrenie zruší, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

19. V zmysle § 367 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti (odsek 1). O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 7 dní od doručenia návrhu. V tejto lehote súd uznesenie vyhotoví (odsek 2).

20. Podľa cit. ustanovení CSP nariadenie neodkladného opatrenia v každom prípade v zmysle cit. § 325 ods. 1 CSP vyžaduje splnenie podmienky, že je daná potreba bezodkladne upraviť pomery (alebo danosť obavy, že exekúcia bude ohrozená). Pritom platí, že v zmysle vyššie citovaných ustanovení Charty základných práv aj Dohovoru o právach dieťaťa, najlepší záujem dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri akomkoľvek rozhodovaní súdu vo veciach týkajúcich sa maloletých detí, teda pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia i keď to CSP už výslovne v § 324 a nasl. neuvádza.

21. Nariadením neodkladného opatrenia účastník nenadobúda práva, o ktorých bude rozhodnuté až rozhodnutím vo veci samej. Z charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením súd nemusí a zvyčajne pre krátkosť času ani nemôže zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí vždy byť dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že je nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Nariadenie neodkladného opatrenia v každom prípade podľa cit. § 325 ods. 1 CSP vyžaduje splnenie podmienky, že je daná potreba bezodkladne upraviť pomery (alebo danosť obavy, že exekúcia bude ohrozená). Takáto potreba je daná naliehavosťou situácie, v ktorej vyčkávanie až na prípadné konečné rozhodnutie (vydané po riadne vykonanom dokazovaní) nemusí byť únosným, pretože by zdržanie spôsobené potrebou zachovania všetkých (vč. procesných) postupov v konaní o veci mohlo viesť k ujme, ktorú by neskôr šlo len ťažko (ak vôbec) odvrátiť. Vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je potom z uvedeného pohľadu prioritným záujmom vytvorenie, resp. za určitých okolností i obnovenie podmienok pre riadny a bezproblémový vývin dieťaťa. Tomuto cieľu je na jednej strane podriadená len obmedzená viazanosť súdu v konaniach návrhmi ich účastníkov (čo sa prejavuje v tom, že súd nemusí a často dosť dobre ani nemôže akceptovať práve riešenie problému predostreté tým či oným účastníkom konania, ale je povinný sa v tomto smere riadiť výlučne záujmom dieťaťa, na druhej strane i postup pri dokazovaní v takýchto konaniach. Tu totiž súd na rozdiel od tzv. sporového konania (ktoré je ovládané zásadou zodpovednosti účastníkov za jeho výsledok a kde je tak v značnej miere na procesnej aktivite účastníkov, čo sa v konaní preukáže a s akým výsledkom následne konanie skončí) je povinný i bez návrhu vykonávať všetky dôkazy potrebné na riadne objasnenie skutkového stavu bez ohľadu na to, či ich účastníci navrhli alebo či v tomto smere ostali nečinnými. I v rámci konaní začateľných aj bez návrhu (do ktorej skupiny patrí vo všeobecnosti skupina konaní vo veciach starostlivosti súdov o maloleté deti a špecificky aj konkrétne konanie) však okrem toho treba vidieť nezanedbateľné rozdiely medzi konaním vo veci a konaním o neodkladných opatreniach. Hoci v konaní o neodkladnom opatrení postačuje na vydanie rozhodnutia (na rozdiel od konania vo veci samej) i len osvedčenie skutočností preň významných (kým v konaní o veci je naopak potrebným preukázanie spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti), táto výhoda však má aj svoju druhú stranu, ktorou je relatívne zvýšená miera zodpovednosti navrhovateľa neodkladného opatrenia najmä za osvedčenie nevyhnutnosti navrhovanej dočasnej úpravy pomerov. Je to tak i preto, že už krátkosť zákonom ustanovenej lehoty na nariadenie neodkladného opatrenia na základe návrhu účastníka (tu 7 dní od doručenia návrhu podľa § 367 CMP), prakticky vylučuje akékoľvek podstatnejšie vloženie sa súdu do problému než to, že sa overí spoľahlivosť navrhovateľom predložených podkladov

a ich dostatočnosť pre navrhované riešenie. Tým sa práve konanie o neodkladnom opatrení vydávanom na návrh v konaniach zahájiteľných i bez návrhu líši nielen od konania vo veci (kde vykonávanie dokazovania súdom bez ohľadu na aktivitu účastníkov spravidla poskytuje dostatočný priestor pre zistenie všetkých rozhodujúcich skutočností), ale aj od konania o prípadnom neodkladnom opatrení vydanom bez návrhu samotným súdom, v ktorom sa lehoty zhora neuplatnia.

22. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

23. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

24. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

25. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

26. V zmysle čl. 3 Zákona o rodine, rodičovstvo je spoločnosťou mimoriadne uznávaným poslaním ženy a muža. Spoločnosť uznáva, že pre všestranný a harmonický vývin dieťaťa je najvhodnejšie stabilné prostredie rodiny tvorenej otcom a matkou dieťaťa. Spoločnosť poskytuje rodičovstvu nielen svoju ochranu, ale aj potrebnú starostlivosť, najmä hmotnou podporou rodičov a pomocou pri výkone rodičovských práv a povinností.

27. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

28. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa.

29. Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine, maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

30. Podľa § 44 ods. 1 Zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

31. Podľa § 45 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá

nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa. Podľa ods. 2 prvá veta pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Podľa ods. 3 v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu. Podľa ods. 4 osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd. Podľa ods. 5 na správu majetku maloletého dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 32 a § 33. Podľa ods. 6 rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stýkať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd. Podľa ods. 7 vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa ods. 1 nezaniká. Podľa ods. 8 súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu. Podľa ods. 9 súd najmenej raz za šesť mesiacov zhodnotí v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí alebo v súčinnosti s inými osobami, ktoré sú oboznámené s pomermi maloletého dieťaťa, výkon náhradnej osobnej starostlivosti, a to najmä kvalitu starostlivosti o dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti a skutočnosť, či rodičia môžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa.

32. Podľa čl. 4 veta druhá Základných zásad Civilného mimosporového poriadku, ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej.

33. Rodičovské práva a povinnosti ako komplex troch základných zložiek „rodičovskej moci“ - právo dieťa vychovávať, zastupovať ho a právo spravovať jeho veci a majetok - patria rodičom od narodenia do plnoletosti dieťaťa. Patria osobám, ktoré sú podľa zákona považované za rodičov, teda žene, ktorá dieťa porodila - matke a mužovi, ktorému svedčí domnienka otcovstva - otcovi. V prípade ak jeden z rodičov nežije, je na výkon rodičovských práv a povinností oprávnený a povinný v celom rozsahu druhý rodič sám. Pokiaľ by ani on nemohol práva a povinnosti rodiča vykonávať, je potrebné prijať náhradné opatrenia, akým je aj zverenie dieťaťa do niektorej z foriem náhradnej starostlivosti (§ 44 a nasl. Zákona o rodine).

34. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky je garantované právo rodičov vychovávať a starať sa o svoje deti, naopak deťom sa zaručuje právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Podobne Dohovor o právach dieťaťa ukladá zmluvným štátom povinnosť vynaložiť všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že sú to rodičia, ktorí majú spoločnú a rovnakú prvotnú zodpovednosť za výchovu

a vývoj dieťaťa, pričom zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa. Osobná starostlivosť sa poskytuje dieťaťu v rodine a predstavuje ju starostlivosť o stravu, bývanie, ošatenie, zabezpečenie lekárskej starostlivosti, školskej dochádzky, mimoškolských aktivít dieťaťa a iné. Osobná starostlivosť je teda pojem užší ako výchova. Náhradná starostlivosť pomenúva inštitút, ktorý nahrádza výkon jednej časti rodičovských práv a povinností, a to práve osobnej starostlivosti o dieťa. Aj v prípade umiestnenia dieťaťa do niektorej z foriem náhradnej starostlivosti sú za jeho riadnu výchovu naďalej zodpovední jeho rodičia.

35. Náhradná starostlivosť má nahrádzať osobnú starostlivosť (nie výchovu) rodičov o maloleté dieťa v prípade, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Znakmi náhradnej starostlivosti sú jej: a) nevyhnutnosť - možno ju nariadiť len vtedy, ak rodičia osobnú starostlivosť nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Náhradnú starostlivosť teda môže súd nariadiť až vtedy, keď ohrozenie riadnej výchovy dieťaťa nekvalitou jeho života preváži nad jeho záujmom podporovať biologické väzby a rodinný život; b) dočasnosť - zverenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti je len dočasné opatrenie, ktoré súd zruší, akonáhle odpadnú prekážky pre obnovenie spoločného života detí s rodičmi. Neschopnosť alebo neochota rodičov zabezpečiť osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa potom môže spočívať v objektívnych alebo subjektívnych okolnostiach, napr. ak rodičia starostlivosť o dieťa zanedbávajú, čo sa vyznačuje nedostatkom ich starostlivosti, spôsobujúcim závažné ohrozenie vývoja dieťaťa alebo nebezpečenstva pre dieťa, zlyhanie pri zabezpečení telesných potrieb dieťaťa - výživy, ošatenia, ubytovania, zdravotnej starostlivosti, citové zanedbávanie - nezabezpečenie citových potrieb dieťaťa a pod. Každé zverenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti, predstavuje faktický zásah do výkonu rodičovských práv.

36. Jednou z foriem náhradnej starostlivosti, je náhradná osobná starostlivosť inej fyzickej osoby ako rodiča. Základnou podmienkou pre zverenie mal. dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je potreba chrániť záujem maloletého dieťaťa a subsidiárne v zmysle § 44 Zákona o rodine sú týmito podmienkami aj skutočnosť, že rodičia nezabezpečujú, alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Naplnené musia byť vždy všetky uvedené predpoklady pre odňatie dieťaťa zo starostlivosti jeho rodičov. V prípade posudzovania splnenia podmienok pre nariadenie náhradnej osobnej starostlivosti berie teda súd do úvahy dve skutočnosti - záujem maloletého dieťaťa a to, či sa žiadny rodič naozaj nemôže alebo nechce o svoje dieťa starať.

37. Z obsahu spisu vyplýva, že obe maloleté deti T. aj G. sa narodili matke mimo manželstva, podľa jej tvrdenia ich biologickým otcom je syn navrhovateľky G. X.. Je rozvedená, z jej manželstva s Q. P. pochádza maloleté dieťa F. zverený do starostlivosti otca, o ktoré matka po rozvode neprejavuje záujem. Keďže matka maloletých nemala po narodení T., ani G. vyriešenú bytovú otázku a nebola schopná sa o deti postarať, keď s biologickým otcom viedli túlavý spôsob života, prichýlila navrhovateľka obe deti najprv vtedy osemmesačnú T. a následne po narodení aj G. a od tej doby sa o deti riadne stará. Na základe návrhu matky rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 119/57/2018-717 zo dňa 26.09.2016 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Trnave č.k. 24CoP/46/2017-758 zo dňa 21.06.2017 boli maloleté deti T. a G. zverené do starostlivosti matky s tým, že je oprávnená a povinná maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach, Q. P. otcovi maloletej T. bolo uložené prispievať na výživu maloletej mesačne minimálnym výživným k rukám matky vždy do 25. dňa v mesiaci vopred. Matka maloletých detí dňa 16.02.2018 podala návrh na výkon predmetného rozhodnutia Okresného súdu Dunajská Streda v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave. Okresný súd Dunajská Streda uznesením č.k. 5Em/1/2018-73 zo dňa 17.10.2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 09.11.2018 nariadil výkon rozhodnutia v časti zverenia maloletých do osobnej starostlivosti matky. Podľa predmetného spisu navrhovateľka rozhodnutia súdu nerešpektovala. Z uvedeného je potrebné ustáliť, že tvrdenie navrhovateľky, že matka sa o maloleté deti nezaujíma a nemá skutočný záujem poskytovať im starostlivosť sa nezakladá na pravde.

38. Podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia sa navrhovateľka domáha, aby jej obe deti boli odovzdané do náhradnej osobnej starostlivosti, teda obsahom ide o neodkladné opatrenie v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 367 ods. 1 CMP. Podľa textu citovaného ustanovenia hmotnou podmienkou pre jeho nariadenie je ale aby maloletého mala u seba iná osoba než tá, ktorá sa domáha odovzdania dieťaťa do jej starostlivosti. Táto podmienka v danom prípade ale nie je splnená, keďže podľa osvedčeného obsahom spisu sa maloleté deti v čase podania návrhu i odvolania fakticky a dlhodobo nachádzali v osobnej starostlivosti navrhovateľky, nenachádzali sa v starostlivosti matky. Preto

ani nebolo možné návrhu na nariadenie predmetného neodkladného opatrenia vyhovieť a uložiť matke, ktorá deti pri sebe nemala a ani nemá, aby ich odovzdala do starostlivosti navrhovateľky. Už len z toho dôvodu musel byť návrh zamietnutý.

39. Z obsahu spisu a z podaní navrhovateľky je zrejmé, že navrhnutým neodkladným opatrením sa snaží zabrániť naplneniu výkonu vyššie citovaného rozhodnutia Okresného súdu v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím Krajského súdu, ktorým boli obe maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky. Uvedené rozhodnutia súdov pritom boli prijaté na základe výsledkov rozsiahleho dokazovania a súdy oboch stupňov prijali zhodné závery, opierajúce sa aj o tri znalecké posudky podané v konaní, že matka má vytvorené primerané podmienky pre starostlivosť o deti a zároveň má aj primerané schopnosti riadnu starostlivosť obom deťom poskytovať, súdy tým uprednostnili starostlivosť rodiča - matky pred starostlivosť o maloleté treťou osobou - navrhovateľkou.

40. Ako to správne ustálil súd prvej inštancie, navrhovateľka neosvedčila neodkladnosť a naliehavosť navrhovaného neodkladného opatrenia vyžadujúce okamžitý zásah súdu pred konečným rozhodnutím v prebiehajúcom konaní. Navrhovateľka ničím relevantným neosvedčila, že od predmetných rozhodnutí súdov došlo k takým relevantným zmenám pomerov, že by starostlivosť matky o maloleté deti či už z materiálnej alebo osobnej stránky nebola v súlade so záujmami maloletých detí a odôvodňovala by bezodkladný zásah súdu v podobe ponechania detí v starostlivosti navrhovateľky. Potreba okamžitej úpravy pomerov medzi účastníkmi zverením maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky formou neodkladného opatrenia, nebola ničím osvedčená, zostala len v rovine nepodložených tvrdení navrhovateľky. Ako bolo uvedené vyššie, samotné zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti v zmysle citovaného § 44 a § 45 Zákona o rodine, je možné len za splnenia podmienky, že rodičia osobnú starostlivosť o maloleté dieťa nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Naplnenie tejto podmienky ale dosiaľ podľa obsahu spisu nebolo ničím osvedčené, naopak, podľa predchádzajúcich záverov súdov má matka jednak vytvorené vhodné podmienky pre výchovu oboch maloletých, ako aj osobnostné danosti na zabezpečenie starostlivosti o obe deti, a žiadna zmena v tomto smere osvedčená nebola, pričom matka sa zároveň aj reálne domáha odovzdania detí do jej starostlivosti. Pokiaľ navrhovateľka poukazuje na niektoré jej zatiaľ nepreukázané osobné pochybnosti o možnostiach či záujme matky sa o deti riadne starať, tieto budú predmetom dokazovania vo veci samej a zohľadnené pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľky.

41. Za popísaných okolností preto ani odvolací súd zhodne s prvoinštančným nezistil naplnenie podmienok pre okamžitý zásah do jestvujúceho stavu formou nariadenia navrhovateľkou navrhnutého neodkladného opatrenia. Mal pritom za to, že navrhované neodkladné opatrenie vzhľadom na to, čo vyšlo dosiaľ v konaní najavo a bolo osvedčené, nie je v záujme maloletých detí. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, ako vo výroku vecne správne, s použitím ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku potvrdil.

42. V zmysle § 58 Civilného mimosporového poriadku o nároku na náhradu a o výške trov konania o nariadení neodkladného opatrenia, včítane trov tohto odvolacieho konania, rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej, ktorým sa predmetné konanie bude končiť.

43. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).